

frase essencial en una frase capaç de transmetre.

Amb *El límit exacte* dels nostres cossos Batallé l'encerta novament amb històries senzilles, breus, capaces, però, de despertar-nos la consciència a la realitat més immediata i a la necessitat de literaturitzar-la; com a crítica, com a reflexió sobre el present i, també, com una manera d'avançar en el nostre camí cap a futurs una mica incerts.

Llegint aquest llibre he tingut una sensació semblant a la que vaig tenir fa molts anys devorant aquelles primeres narracions dels escriptors del boom sud-americà, els relats de *Los jefes* de Mario Vargas Llosa o d'Un tal Lucas de Julio Cortázar, potser les novel·les de Manuel Puig. Iolanda Batallé s'ha proposat convertir la frase en matèria de somnis, amb la seva lleugeresa, però també amb el pòsit d'autenticitat que sempre els habita. Cavalcar pels relats de l'autora –perquè és aquesta la sensació que tenim, atesa la seva capacitat d'atrapar-nos– suposa un exercici de comprensió, de tolerància cap als altres, una manera de ser millors entenent que és el llenguatge el que ens aboca a l'essència més pregona del món que ens envolta. *El límit exacte* dels nostres cossos és un d'aquests reculls d'històries que tindrem a la tauleta de nit com els antics tenien els llibres d'hores, ens transmet el pols del que vivim cada dia, com hauríem d'escoltar la gent que tenim més propera. No és poca cosa, i més si l'escriptora sap tocar aquells punts sensibles que més ens representen en aquest instant de temps que ens ha tocat viure.

Jordi Canal i Artigas / Àlex Martín Escribà

La cua de palla: retrat en groc i negre

Alrevés, Barcelona, 2011.

En altres ocasions hem comentat en aquestes pàgines la necessitat que té la nostra literatura d'anar fent balanç de tot el que ha passat des de trenta anys enrere; cosa no sempre fàcil per

les dificultats que comporta publicar assaig en aquests temps, més encara si es tracta de reflexionar sobre literatura. L'enorme producció acumulada demana a crítics i estudis que ens puguin ajudar, no sols a destriar el gra de la palla, també a ordenar un panorama de gran riquesa que les presses de la globalització amenacen amb esborrar sense deixar-ne cap rastre. I, parlant de rastres, de la mateixa manera que Sebastià Bennasar va portar a terme l'ambiciosa empresa d'analitzar sobre el paper la novel·la negra relacionant-la amb els temps més recents, ara he llegit amb plaer un altre assaig necessari, aquest *La cua de palla: retrat en groc i negre* sobre la història d'una de les col·leccions més emblemàtiques que ens va llegar el segle XX.

Els petits volums grocs que ens acompanyaven a tot arreu i que, fins i tot, se'ns ficaven al llit per l'ansietat de continuar llegint bones històries, tenen ara un estudi que, tot i no exhaurir el tema, la qual cosa seria una tasca de gegants, ens proporciona suficient material per a entendre per què va ser tan important en la formació de moltes generacions de lectors, a més de resultar una ajuda notable per al redreçament de moltes expressions de la nostra llengua.

Però la importància de «La cua de palla» s'albira en la dedicació que han posat els autors a desgranar la història

i aprofundir l'anàlisi de la col·lecció en aquest llibre. Hi podem trobar aquelles informacions o curiositats que contribuiran a entendre el perquè del seu èxit –tot i que personalment penso en alguns dels noms vinculats i ja resulta il·luminador: Manuel de Pedrolo, Jaume Fuster, Xavier Coma–, però, així mateix, tots els seus apèndixs ens donen una visió molt acurada de les raons que la van convertir en una col·lecció, més que d'èxit, imprescindible.

La qualitat humana i literària dels noms de l'època que van parlar de «La Cua de Palla» –amb l'enyorat Joan Triadú al capdavant– ens recorda aquella frase tan famosa de Vázquez Montalbán, quan recordava que no es podia entendre la societat actual sense la novel·la negra. De cop i volta he anat a la meua llibreria per veure tots els exemplars grocs que trobava i m'he dit que aviat els faré un lloc de preferència. Al costat hi posaré aquest retrat d'una col·lecció que és també el retrat de tota una generació i d'un moment històric. No sé si ho vam aconseguir del tot, però els intents de la nostra literatura a l'hora de posar-se al ritme dels temps van ser certament extraordinaris. L'enhorabona, doncs, als autors, i el desig que aquesta deriva començada amb la novel·la negra tingui continuació en altres gèneres.

Rafael Haro
Els crisantems

Meteora, Barcelona, 2011.

Molt sovint ens fan nosa les etiquetes. Quan llegim que aquest poeta o l'altre ha estat qualificat com a poeta barceloní, lleidatà, osonenc... Però de segur que el lector o la lectora de poesia entendrà una manera de veure la territorialitat diferent. No crec, ni de bon tros, que s'hagi de limitar els poetes a un territori, però sí que resulta innegable que un territori pot influir en els temes, la intensitat i la capacitat dels seus poetes.

En el cas de què tractem, la literatura que es fa al voltant de l'Ebre té una empremta especial. Amb